

7 Hoge Raad voor de Justitie, Advies over de Bemiddeling, Goedgekeurd door de algemene vergadering op 4 februari 2004, punt 5.2.1.

8 L. ONKELINX, o.c., 17.

9 *Ibid.*, 37.

10 In het bijzonder de Aanbeveling van de Raad van Europa inzake deze materie: Council of Europe, *Mediation in Penal Matters. Recommendation No. R(99)19 and explanatory memorandum*, Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2000. Bijzondere aandacht ging verder ook naar het Kaderbesluit van de Europese Unie: Kaderbesluit van de Raad van 15 maart 2001 inzake de status van het slachtoffer in de strafprocedure (2001/220/JBZ), Publicatieblad Nr. L 082 van 22/03/2001, blz. 0001-0004.

11 Zo werd terecht aangevoerd dat een routinematig, bij wet verplicht aanbod van bemiddeling vooral in sommige delicate dossiers op specifieke momenten door de partijen ook als ongepast kan worden aangevoerd.

12 Council of Europa, o.c., 4.

13 Commissie 'Strafuitvoeringsrechtsbanken, externe rechtspositie van gedetineerden en straftoemeting', *Eindverslag, Deel II, Straftoemeting*, 2003 (voorgesteld art. 3 *ter Sv.*)

14 'Wetsontwerp tot invoering van bepalingen inzake de bemiddeling in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering', Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, 19 januari 2005, doc. 51 1562/001.

15 *Ibid.*, Memorie van Toelichting, punt 2.2.

16 *Ibid.*, voorgesteld nieuw art. 553 §3 Sv.

17 Kaderbesluit 15 maart 2001 inzake de positie van het Slachtoffer in de Strafrechtelijke procedure, art. 10, 2de.

18 Nieuw voorgesteld art. 554 §1 Sv.

19 'Wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafprocesrecht', ingediend door Hugo Vandenberghe, Senaat, Zitting 2003-2004, doc. 3- 450/1.

20 'Wetsontwerp tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd', Kamer van Volksvertegenwoordigers, 29 november 2004, doc. 51 1467/001.

TIEN JAAR SLACHTOFFERBELEID IN BELGIË: STAND VAN ZAKEN EN KRITISCHE REFLECTIE

In mei 1993 stemde de Kamer van Volksvertegenwoordigers ermee in een Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid¹ op te richten. Dit werd uiteindelijk geïnstalleerd door de minister van Justitie in 1994. De opdrachten van het Forum betreffen de formulering van adviezen over probleemstellingen en (voor)ontwerpen van regelgeving inzake slachtofferbeleid; de uitwerking van voorstellen tot verbetering van de positie van het slachtoffer en van de slachtofferzorg, van de samenwerking op het terrein en van de afstemming tussen het nationaal en supranationaal slachtofferbeleid; de evaluatie van slachtoffergerichte initiatieven en van protocol- of samenwerkingsakkoorden inzake slachtofferzorg en de sensibilisering van het publiek en de politieke overheden. In 2004 publiceerde het Forum een stand van zaken en aanbevelingen omtrent de Belgische slachtoffervoorzieningen in de strafrechtelijke procedure, de mogelijkheden op financieel herstel, de psychosociale hulpverlening, initiatieven gericht op slachtoffers van mensenhandel, van fysiek en seksueel geweld, van racisme en discriminatie, en overlegstructuren.² Dit document werd voorgesteld op de studienamiddag naar aanleiding van het tienjarig bestaan van het Forum op 29 oktober 2005. Het opzet daarvan was het verstrekken van informatie aangaande de ontwikkelingen in het slachtofferbeleid, in het bijzonder aan de parlementsleden in functie van een versterkte communicatie met de politieke wereld. Dit artikel heeft tot doel de presentaties op de betreffende studienamiddag van het Nationaal Forum kort weer te geven en enkele knelpunten aangaande het slachtofferbeleid die daaruit blijken te schetsen.

1. Stand van zaken betreffende het slachtofferbeleid: weergave van de studiedag van het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid

De slachtofferzorg in België laat zich opdelen in positionele slachtofferbejegening, slachtofferonthaal op de parketten en rechtbanken, psychosociale slachtofferhulp en categoriale therapeutische hulpverlening. Daarnaast bestaat er tevens de commissie voor financiële hulp aan slachtof-

fers van opzettelijke gewelddaden en aan occasionele redders. Deze slachtoffervoorzieningen werden vormgegeven in allerhande wetten, decreten en omzendbrieven, richtlijnen en samenwerkingsakkoorden. Een dergelijk formeel kader op zich staat echter nog niet garant voor een substantiële verbetering van de slachtofferzorg op het terrein. Vandaar dat de minister van Justitie thans een globale evaluatie laat verrichten van de implementatie van het slachtofferbeleid en haar impact op het terrein, en dit door het departement Criminologie van het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie. Prof. Frank Hutsebaut gaf op de studiedag aan dat België reeds sterk geëvolueerd is in de richting van een kwaliteitsvol slachtofferbeleid. We beantwoorden immers (grotendeels) aan de internationale stimulansen die in het kader van de Europese regelgeving en verklaringen van de Verenigde Naties worden vormgegeven. Uit het onderzoek van Brienen en Hoegen³ blijkt bijvoorbeeld dat België een prominente positie inneemt inzake de implementatie van de betreffende Europese regelgeving. Een recenter evaluatierapport van de Europese Commissie bevoegd voor de evaluatie van de implementatie van het kaderbesluit van 15 maart 2001 inzake de status van het slachtoffer in de strafprocedure, is daarentegen sceptischer ten aanzien van het Belgisch wettelijk kader.⁴

Olivier Motte, adjunct-secretaris van de permanente commissie van de lokale politie, presenteerde de opdracht en omkadering van de diensten voor slachtofferbejegening bij de lokale en federale politie.⁵ De politionele slachtofferbejegening wordt beschouwd als een onderdeel van de basispolitiezorg, die uitsluitend wordt toegeschreven aan de lokale politie. Bepaalde gedeconcentreerde diensten op het niveau van de federale politie zijn echter medeverantwoordelijk voor opdrachten binnen het pakket van de basispolitiezorg en hebben derhalve ook een taak binnen de slachtofferbejegening.⁶ De dienst slachtofferbejegening bij de lokale politie neemt enerzijds individuele dossiers en begeleiding van slachtoffers op. Anderzijds staat zij in voor de sensibilisering en vorming van politiefunctionarissen, voor de verspreiding van informatie en voor de contacten en overleg met ande-

re slachtoffervoorzieningen. Slachtofferbejegening is immers geen exclusieve opdracht van de dienst slachtofferbejegening, maar moet doordringen in het ganse korps en in de dagelijkse werking van politieagenten.

In functie van de justitiële slachtofferzorg werden aan de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg justitieassistenten toegevoegd, adjunct-adviseurs slachtofferonthaal bij het hof van beroep aangeworven en in de verschillende parketten verbindingsmagistraten aangeduid. De justitieassistenten slachtofferonthaal bij het parket volgen individuele dossiers op (bijvoorbeeld het bijstaan van slachtoffers tijdens de zitting en bij het inkijken van het dossier, het bevragen van slachtoffers in bepaalde dossiers inzake voorwaarden die zij willen voorstellen in het kader van de Voorwaardelijke Invrijheidstelling van de dader, etc.), maar hebben in de eerste plaats een structurele opdracht (zoals de sensibilisering van de justitiële actoren en het signaleren van knelpunten in de uitbouw van de justitiële slachtofferzorg). Alleen volstaat volgens Pierre Rans, substituut van de procureur-generaal bij het hof van beroep in Brussel, de huidige personeelsbezetting op de diensten slachtofferonthaal niet om de toestroom individuele dossiers te kunnen opvolgen en tegelijkertijd de structurele opdrachten te kunnen vervullen. Er is dus nood aan personeelsuitbreiding, maar ook aan prioriteitenbepaling. Er moet bovendien gestreefd worden naar een optimalere zichtbaarheid en aanwezigheid van de justitieassistenten in de justitiepaleizen en de vorming van de magistraten behoeft een verdere uitwerking. Daarenboven wordt er door Rans op aangedrongen dat de toepassing van de procedure inzake de verklaring van benadeelde persoon wordt gestimuleerd op het niveau van de politiediensten en het parket aangezien daarvan tot nog toe veel te weinig slachtoffers gebruik hebben gemaakt, en dat de positie van het slachtoffer in de fase van de strafuitvoering verder wordt uitgewerkt ten aanzien van alle vormen van invrijheidstelling.⁷

In de bespreking van de slachtofferhulp door Astrid Rubbens, stafmedewerkster slachtofferhulp bij het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk in Vlaanderen, en Brigitte Bureau, psycho-

loge binnen de *Service d'Aide aux Victimes* in het arrondissement Bergen, werd verduidelijkt dat de diensten voor slachtofferhulp in Vlaanderen en in Wallonië een andere ontwikkelingsgeschiedenis kenden. De eerste centra voor slachtofferhulp in Vlaanderen maakten in de jaren tachtig deel uit van de diensten voor forensische welzijnzorg en werden in de jaren negentig ondergebracht bij de Autonome Centra voor Algemeen Welzijnswerk. Hun taken en werkingsprincipes staan beschreven in het sectorprotocol opgesteld door de Vlaamse Gemeenschap in 2003.⁸ De slachtofferhulp in Vlaanderen kenmerkt zich door haar vrijwilligerswerking. De vrijwillige inzet van medeburgers ondersteunt het herstel van vertrouwen van de slachtoffers in de maatschappij en vermijdt het risico van pathologisering, stigmatisering en medicalisering van slachtoffers. Verder hecht men belang aan het uitbouwen van samenwerkingsverbanden in functie van de correcte doorverwijzing van slachtoffers. Zij zijn immers zelden vragende partij en derhalve dient psychosociale ondersteuning actief te worden aangeboden en dienen politionele en justitiële diensten slachtoffers correct in te lichten en door te verwijzen. Samenwerking en coherentie op het terrein zijn bovendien onontbeerlijk in het kader van transparantie en duidelijkheid omtrent de werking en onderscheiden bevoegdheden van de relevante diensten naar het doelpubliek. Een belangrijke stimulans voor de uitbouw van slachtofferzorg in Vlaanderen is dat sinds 1998 gewerkt kan worden in het kader van een samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg en doorverwijzingsprocedures.⁹ In Wallonië en Brussel wordt nog steeds aan een gelijkaardig samenwerkingsakkoord gewerkt. Bovendien dient inzake de slachtofferhulp in Wallonië (en ook in Brussel) te worden opgemerkt dat deze deel uitmaakt van een dienst die eveneens sociale hulp biedt aan verdachten, veroordeelden die in vrijheid zijn en ex-gedetineerden (*aide aux justiciables*). Verder verkiest men in Wallonië te werken met professionele hulpverleners¹⁰, hoewel in een decreet van 2001 wordt voorzien dat een beroep kan worden gedaan op vrijwilligers, als deze beschikken over een diploma of profes-

sionele ervaring aangaande sociale hulpverlening en gevormd en ondersteund worden door de professionele medewerkers in dienst.¹¹ Tenslotte wordt aangegeven dat men in de slachtofferhulp in Vlaanderen en Wallonië behalve aan de slachtoffers van misdrijven eveneens aandacht besteedt aan de opvang van verkeersslachtoffers en hun nabestaanden, nabestaanden bij zelfdoding, slachtoffers van rampen en hun nabestaanden. Op dit vlak wordt immers een tekort aan psychosociale opvang vastgesteld, evenals omtrent de opvang van kinderen en jongeren als slachtoffer van een misdrijf of betrokkene bij één van bovenvermelde feiten.

Bij monde van Francis Herbert, voorzitter van de vereniging van ouders van verongelukte kinderen, werd het belang van het Forum voor slachtoffers en nabestaanden geëxpliciteerd. Enerzijds heeft het een structureel belang in functie van de slachtoffers als bestemming van het slachtofferbeleid in hun vraag naar erkenning en preventie van secundaire victimisering. Het is immers een onafhankelijk orgaan waarin de verschillende bevoegde instanties vertegenwoordigd zijn en dus een platform waarop gestreefd wordt naar afstemming, coördinatie en optimalisering van het slachtofferbeleid. Anderzijds biedt de vertegenwoordiging van de vereniging van ouders van verongelukte kinderen op het Forum de gelegenheid om gevoeligheden aangaande de ervaringen van slachtoffers te signaleren. De werking van het Forum wordt volgens Herbert echter gehypothecerd door de gebrekkige interesse vanuit de politiek, de variabele betrokkenheid van beleidsmakers en het gebrek aan middelen.

Philip Verhoeven, van de commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan occasionele redders, schetste de hervorming van de wetgeving aangaande de commissie. Op aanraden van het Nationaal Forum werden veranderingen doorgevoerd in functie van het bereiken van meer slachtoffers, de vereenvoudiging van de procedure en een snellere afhandeling van dossiers (bijvoorbeeld door de invoering van een kortgedingprocedure, inspanningen om het verzoekschrift te verbeteren, versnelling van de procedure door het schrappen van een aantal procedurele stappen,

etc.). Het Forum deed echter ook aanbevelingen waaraan (nog) niet tegemoet gekomen werd en de werking van de commissie is derhalve nog steeds vatbaar voor verbetering.

Aangezien er nog een hele weg af te leggen is in functie van een optimalere slachtofferzorg, somde Daniel Martin, voorzitter van het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid, de toekomstige prioriteiten van het Forum op. Deze betreffen de operationalisering van de rechten van slachtoffers, het streven naar de coherentie en zichtbaarheid van slachtoffervoorzieningen, het tegemoetkomen aan Europese standaarden, de evaluatie van de slachtoffervoorzieningen, de optimalisering van de positie van het slachtoffer in de strafuitvoering en de institutionalisering van het Forum.

De studiedag werd afgerond met enkele bedenkingen van minister van Justitie Onkelinx, vertegenwoordigd door Vincent Lettelier, kabinetsmedewerker. Ons land plaatst zich inzake slachtofferbeleid in een internationaal kader op een goede positie omwille van het wetgevend kader en de slachtoffervoorzieningen die het laatste decennium werden ontwikkeld. Daarbij ontbreekt het echter aan coherentie. Het Nationaal Forum is de uitgelezen plaats om het geheel van beleidsacties en praktijken coherenter te maken. Daarvoor moet het echter zo snel mogelijk een formeel statuut toegekend worden. Bovendien moet het slachtoffer een plaats krijgen in de kern van de politionele en justitiële diensten. Daartoe moeten geen nieuwe initiatieven genomen worden maar moeten de bestaande voorzieningen geconsolideerd worden en de samenwerking op het terrein versterkt.

2. Kritische reflectie

In de verschillende presentaties op de studiemiddag van het Nationaal Forum werden een aantal knelpunten aangaande de ontwikkeling en implementatie van de slachtofferzorg gesignaleerd. Deze worden hieronder gebundeld en kort uitgewerkt.

2.1. GERECHTVAARDIGDE MAAR GENUANCEERDE TEVREDENHEID

Er worden op beleidsniveau lovenswaardige inspanningen geleverd om de wetgeving aan te

passen aan de noden van de slachtoffers en er werden reeds verschillende voorzieningen opgericht in functie van een correcte bejegening en opvang van slachtoffers. Daarover mogen we tevreden zijn en we worden ervoor geprezen door Europese lidstaten. De realiteit echter noopt tot het temperen van dit optimisme. Op het terrein blijken de toepassing van de regelgeving en de uitbouw van de slachtofferdiensten immers niet vlekkeloos te verlopen, zo bleek op de studiemiddag. Zo wordt ook in het kader van het evaluatieonderzoek aan het NICC ondervonden dat de regelgeving geen uniforme toepassing kent in de verschillende gerechtelijke arrondissementen en politiezones. De implementatie van het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg verloopt niet altijd vlot. Ook stellen we vast dat er nog beleidsmatige inspanningen geleverd dienen te worden ten aanzien van kinderen als (direct dan wel indirect) slachtoffer, nabestaande of getuige (waarvoor de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk een deskundigheid hebben opgebouwd) en inzake de rol van de medische hulpverleners in de opvang van slachtoffers. Tenslotte gaf Rans aan dat de slachtoffervoorzieningen opgericht binnen de politionele en justitiële diensten onvoldoende ruimte hebben voor de uitvoering van hun structurele opdrachten, namelijk de sensibilisering en informering van de verschillende korpsleden en relevante actoren inzake slachtofferzorg en de rol die zij daar zelf in dienen op te nemen. Slachtofferzorg moet immers integraal deel uitmaken van de dagdagelijkse werking van de verschillende betrokken diensten en zou in principe veeleer een vanzelfsprekendheid moeten zijn dan een afgedwongen recht.

2.2. POLITIEKE AANDACHT MAAR ONVOLDENDE ENGAGEMENT

Het valt niet te ontkennen dat beleidsmakers en politici een oprechte interesse tonen voor de slachtofferzorg. De laatste jaren werden heel wat richtlijnen, omzendbrieven, KB's en wetten uitgevaardigd dan wel aangepast in functie van de goede opvang van slachtoffers. Verschillende bevoegde ministeries en overheidsdiensten

nemen bijvoorbeeld ook deel aan het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid. Tevens wordt werk gemaakt van een ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de bevoegde overheden inzake slachtofferzorg in Wallonië en Brussel. Er is dus wel beweging op het veld onder impuls van de bevoegde beleidsinstanties. De geringe opkomst van de parlementariërs op de studiedag naar aanleiding van het tienjarig bestaan van het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid illustreert dan weer dat politieke aandacht voor en interesse in slachtofferzorg niet noodzakelijk een concreet engagement impliceren. Ondanks de locatie van de studiedag, namelijk het Huis van de Parlementsleden, werden slechts een beperkt aantal volksvertegenwoordigers en senatoren bereid gevonden tijd vrij te maken voor participatie. Daarenboven worden onvoldoende middelen vrij gemaakt voor de operationalisering van het slachtofferbeleid. Daarvan getuigt onder andere het lang uitblijven van de institutionalisering van het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid, waarop door verschillende sprekers op de studienamiddag werd aangedrongen, en de onderbemanning van bijvoorbeeld de dienst slachtofferonthaal bij het parket waarop Rans wees.

2.3. VERSNIPPERING EN BEVOEGDHEIDSCONFLICTEN

De talrijke initiatieven in België werden voortgebracht door diverse institutionele overheden. Zo zijn zowel de federale als de communautaire en regionale administraties bevoegd voor slachtofferzorg. Bovendien wordt het slachtofferbeleid geoperationaliseerd door zowel publieke als private organisaties en kent het een verschillende toepassing in Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Hieruit kunnen bevoegdheidsconflicten voortvloeien die zich vervolgens kunnen weerspiegelen in een moeizame implementatie van het slachtofferbeleid. Vandaar dat we het belang onderstrepen van samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten en overleg tussen politiediensten, parketten en slachtoffervoorzieningen. Bovendien vervult het Nationaal Forum hierin een belangrijke opdracht. Het Nationaal Forum slaagt er volgens ons in een noodzakelijke en belangrijke dialoog op gang te brengen tussen de leden, op accurate wijze knelpunten te

signaleren, adviezen te formuleren en standpunten te communiceren. Zij brengt de verschillende partners samen, vanuit hun verschillende bevoegdheden, en streeft van daaruit naar afstemming en uniformiteit, zoals onder andere wordt aangegeven door Herbert. Wel geeft deze laatste aan dat de werking van het Nationaal Forum gehinderd wordt door een tekort aan interesse vanuit de politiek, de variabele betrokkenheid van beleidsmakers en het gebrek aan middelen. Het Nationaal Forum wordt met andere woorden nog onvoldoende als noodzakelijke partner beschouwd en slaagt er dus minder in te wegen op de politieke besluitvorming omtrent het slachtofferbeleid. Van de deskundigheid inzake slachtofferzorg die het Forum sinds tien jaar heeft weten op te bouwen, zou men dankbaarder gebruik moeten maken.

2.4. AL EEN HELE WEG AFGELEGD MAAR NOG NIET WAAR WE MOETEN ZIJN

Dankzij de vele inspanningen die al geleverd werden op het vlak van regelgeving en de uitbouw van specifieke slachtoffervoorzieningen onderging de Belgische slachtofferzorg het laatste decennium een zichtbare vooruitgang. Toch blijkt uit de presentatie van Martin omtrent prioriteiten van het Nationaal Forum voor toekomstige actie dat deze veranderingen nog ontoereikend zijn. De operationalisering van het beleid dient te worden geoptimaliseerd, de aandacht voor en opvang van slachtoffers structureel en cultureel ingebed in de justitiële en politievale sector, de slachtofferzorg transparant en coherent gemaakt, samenwerkingsakkoorden (verder) uitgewerkt, de plaats van het slachtoffer in het kader van de strafuitvoering verduidelijkt, et cetera. In het bijzonder zou het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid erkend moeten worden als instrument dat beleidsmakers kan ondersteunen. Tenslotte dient steeds de impact van het beleid en de operationalisering ervan op de slachtoffers zelf in beschouwing te worden genomen. Alleen zij kunnen aangeven hoe ze zich geconsidereerd voelen in het gerechtelijke en hulpverleningssysteem.

TINNEKE VAN CAMP*
ASTRID RUBBENS**

ENKELE RELEVANTE CONTACTGEGEVENS:

Secretariaat Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid: Dhr. Filip Steppe en Mevr. Laurence Gilsoul, tel: 02.542.71.83, Filip.Steppe@just.fgov.be, Laurence.Gilsoul@just.fgov.be

Voorzitter Forum Dhr. Daniël Martin, A.S.B.L. Aide et Reclassement, tel: 058-21.65.65, aide.reclassement@yucom.be

Contactpersoon van Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid voor Vlaanderen: Mevr. Astrid Rubbens, Stafmedewerker Slachtofferhulp, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, 03-340.49.17 of 0497-87.58.46, astrid.rubbens@steunpunt.be

Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie: Mevr. Tinneke Van Camp, onderzoeker, 02-208.40.51, tinneke.vancamp@just.fgov.be

ENKELE RELEVANTE WEBSITES:

www.just.fgov.be

www.wvc.vlaanderen.be/welzijnjustitie

www.euvictimservices.org

www.politie.be

meta.fgov.be

Noten

* Onderzoekster departement Criminologie bij het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie.

** Stafmedewerkster Steunpunt Algemeen Welzijnswerk.

1 De huidige leden van het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid zijn Dhr. Albessard (Ministère bruxellois de l'Enfance, de l'Aide à la Jeunesse et de la Santé), Dhr. Bolen (Kabinet Ministre-Président du Gouvernement wallon), Dhr. Breyne (Ministère wallon des Affaires Sociales et de la Santé Publique), Dhr. De Bruycker (FOD Justitie), Dhr. Delhauteur (Ministère wallon des Affaires Sociales et de la Santé Publique), Mevr. De Ruyck (FOD Binnenlandse Zaken), Dhr. Devroey (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Gezin en Maatschappelijk Werk), Dhr. D'Hoker (Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen), Mevr. Fontaine (Collège de la Commission communautaire française chargé de l'Action sociale), Mevr. Franck (Stichting Welzijnzorg Provincie Antwerpen), Dhr. Fryns (coordinateur pour affaires sociales et l'aide à la jeunesse en communauté germanophone), Mevr. Gengoux

(FOD Justitie), Dhr. Herbert (Vereniging van Ouders van een verongelukt kind), Mevr. Huppert (Ministère de l'Aide à la Jeunesse et de la Santé de la communauté française), Mevr. Kalb (fédération des services d'aide sociale aux justiciables), Mevr. Le Cocq (Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding), Dhr. Lemaire (federale politie), Mevr. Lemonne (Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie), Dhr. Leonard (Ministère de la Région Wallonne, Directeurat-Générale Pouvoirs Locaux), Dhr. Lettelier (ministerie van justitie), Dhr. Martin (voorzitter Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid), Mevr. Merckx (ministerie van Binnenlandse Zaken), Dhr. Motte (permanente commissie van de lokale politie), Dhr. Provost (Ministère de l'Intégration sociale et de la Politique des grandes villes), Dhr. Rans (parket van het Hof van Beroep in Brussel), Dhr. Richard (Cabinet de Ministre-Président du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale), Mevr. Rubbens (Steunpunt Algemeen Welzijnswerk), Mevr. Ruth (federale politie), Dhr. Salmon (Vlaams Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur), Mevr. Sneiders (FOD Justitie), Mevr. Vainssel (Ministère wallon des Affaires sociales et de la Santé Publique), Mevr. Van Camp (Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie), Mevr. Van Crombrugge (FOD Binnenlandse Zaken), Dhr. Van Haken (federale politie), Dhr. Van Oers (FOD Justitie), Dhr. Verhoeven (Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan occasionele redders) en Mevr. Warrant (FOD Justitie).

2 Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid, *Aanbevelingen van het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid. Stand van zaken*, Ministerie van Justitie, Brussel, 2004, 100 p.; document te verkrijgen bij het secretariaat van het Nationaal Forum: Filip.Steppe@just.fgov.be. Andere publicaties: Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid, *Strategisch plan van een nationaal slachtofferbeleid. Fundamenten voor een Belgisch handvest van het slachtoffer van een strafrechtelijk misdrijf*, Ministerie van Justitie, Brussel, 1996, 50 p. en Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid, *Handvest voor het slachtoffer van een misdrijf*, Ministerie van Justitie, Brussel, 1998, 20 p.

3 BRIENEN, M.E.I. and HOEGEN E.H., *Victims of crime in 22 European Criminal Justice Systems. The implementation of recommendation (85)11 of the Council of Europe on the position of the victim in the framework of criminal law and procedures*, Nijmegen, WLP, 2000, 1156 -1159.

4 De Belgische wetgeving zou volgens de Europese onderzoekscommissie niet of onvoldoende tegemoetkomen aan enkele aanbevelingen in het kaderbesluit van 2001, zoals inzake het opstellen van een definitie van wat een slachtoffer is, het beantwoorden aan het recht niet geïnfomeerd te worden over bepaalde stappen in het dossier, de vergoeding van gerechtskosten, bescherming ten aanzien van de privacy van slachtoffers en hun familie, het voorzien in een aparte wachtruimte in de rechtbank, de aansporing van de dader een schadevergoeding te betalen, vorming van veldwerkers en de uitwerking van de praktische condities inzake de positie van het slachtoffer in het strafrecht (Commission of the European Communities, *Report from the commission on the basis of Article 18 of the Council Framework Decision of 15 march 2001 on the standing of victims in criminal proceedings*, Brussel, 2004).

5 Eén van de omzendbrieven die het officieel kader vormen voor de politionele slachtofferbejegening, OOP 15, wordt intussen reeds voor een vierde maal herzien.

6 Zo wordt op het niveau van de federale politie onder de algemene directie bestuurlijke politie voorzien in een maatschappelijk assistent per arrondissement, die een ondersteunende en dus structurele taak vervult ten aanzien van de slachtofferbejegenaars bij de lokale politie.

7 Momenteel wordt daartoe alleen in de procedure van de Voorwaardelijke Invrijheidstelling voorzien.

8 Het sectorprotocol is te vinden op www.wvc.vlaanderen.be/welzijnjustitie.

9 Eveneens te vinden op www.wvc.vlaanderen.be/welzijnjustitie.

10 DETIENNE, T., *Conférence de presse - Journée Européenne des victims*, Jambes, 2004, onuitg., p.2 (http://www.aideetreclassement.be/grav/aideauxvictimes/documents/aid_victo2.doc).

11 'Décret de 18 juillet 2001 relative à l'aide sociale aux justiciables', *B.S.*, 15 augustus 2001.